

ABOUT THE AUTHOR

Yuliia Bolbit – master’s student, Department of English Philology and Translation, Faculty of Social and Linguistic Communication, Horlivka Institute for Foreign Languages, SHEI Donbas State Pedagogical University.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Микола БОЧКАР (м. Полтава, Україна)

На сьогоднішній день розвиток цифрових технологій фундаментально змінив індустрію перекладу. Поява доступних цифрових інструментів дозволила значно спростити процес виконання перекладу та, водночас, суттєво підвищити його якість. Технології впливають не лише на безпосередню професійну діяльність перекладачів, а й позначаються на особливостях навчання майбутніх філологів.

Адже мета підготовки майбутнього філолога-перекладача у закладах вищої освіти (ЗВО), полягає у формуванні компетентного фахівця у галузі [1: 180-181]. Для перекладачів це означає формування професійної перекладацької компетентності, яка складається із різних субкомпетентностей. Сучасний перекладач має не тільки вміти на високому рівні перекладати тексти у межах однієї чи кількох мовних пар, але й водночас бути менеджером, редактором та впевненим користувачем перекладацьких цифрових інструментів. Тому, існує гостра потреба у пошуку ефективних шляхів формування технологічної перекладацької компетентності майбутніх філологів [1: 181]. Один із таких шляхів вбачаємо в активному застосуванні в освітньому процесі різноманітних сучасних цифрових технологій, зокрема – штучного інтелекту (ШІ).

У першу чергу, ШІ розглядають як засіб полегшення процесу виконання перекладу й підвищення його якості. Однак він може не менш успішно застосовуватися безпосередньо під час вивчення перекладацьких дисциплін здобувачами освіти [2: 44], перетворюючись на персонального навчального

асистента, завдяки його можливості персоналізувати навчальний контент, що є важливим для різномірневої студентської аудиторії вітчизняних ЗВО. ШІ пропонує широкий спектр функцій: аналіз та коментування допущених помилок, надання порад щодо шляхів удосконалення тексту перекладу, генерування навчальних текстів оригіналу для подальшого відпрацювання відповідних перекладацьких навичок і вмінь та навіть розробка окремої унікальної програми, яка буде відповідати індивідуальним побажанням та цілям конкретного здобувача вищої освіти. Таким чином, навчальний процес для студента стає цікавішим і продуктивнішим, так як він отримує змогу ідентифікувати приховані й неусвідомлені проблеми, додатково опрацювати їх, покращуючи у такий спосіб якість виконання наступних перекладацьких завдань.

Так, Е. Анжелоне у своєму дослідженні продемонстрував перспективи застосування ШІ у навчанні перекладу майбутніх філологів для створення перекладацьких завдань та подальшого аналізу отриманих текстів перекладу [2]. Серед корисних рис ШІ для автономного навчання, дослідник відзначив надання негайного зворотного коментаря у вигляді детального опису помилок та пропозицій щодо їх виправлення, а також можливість коригування процесу навчання за допомогою коректно сформульованих запитів самим користувачем. Водночас, Е. Анжелоне вказує на складнощі ШІ під час розробки індивідуального плану та завдань для окремого користувача, що вимагає сформованості вмінь генерувати додаткові запити як важливого складника їхньої технологічної компетентності.

Відповідно, запровадження цієї технології в освітній процес є складним завданням, що супроводжується значною кількістю ризиків, серед яких етичні проблеми, академічна доброчесність, забезпечення достовірності та якості одержаної інформації, яка використовується для тренування ШІ, адекватна інтерпретація соціокультурної інформації тощо [3: 5-7]. В українських реаліях, труднощі можуть виникнути також у контексті наявності відповідної матеріальної-технічної бази та належного рівня підготовки викладачів.

Отже, можна стверджувати, що ШІ може і має стати корисним технологічним інструментом у процесі навчання майбутніх філологів-перекладачів, який дозволяє персоніфікувати їхній освітній процес та вдосконалити необхідні перекладацькі навички й уміння. Однак ШІ не може повністю замінити викладачів, а лише стати корисним помічником, здатним суттєво підвищити ефективність освітнього процесу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Онищенко М. Ю. Використання інноваційних технологій у навчанні перекладу: перспективи та виклики. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Том 2, вип. 64. С. 179 - 186.
2. Angelone E. Generative AI as a facilitator of deliberate practice in translator training. In JC Penet, Joss Moorkens & Masaru Yamada (eds.), Teaching translation in the age of generative AI: New paradigm, new learning? Berlin: Language Science Press. 2026. P. 27–47. DOI: 10.5281/zenodo.17641066
3. Tian X. Personalized translator training in the era of digital intelligence: Opportunities, challenges, and prospects. Heliyon. 2024. 10(20). Article e39354. DOI:10.1016/j.heliyon.2024.e39354.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Микола Бочкар – аспірант першого року навчання, асистент кафедри германської філології та перекладу Національного університету “Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка”.

ВІЙСЬКОВИЙ ДИСКУРС ЯК МЕХАНІЗМ КОНСТРУЮВАННЯ СМИСЛУ: ЛІНГВОФІЛОСОФСЬКИЙ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІРИ

Олена БУГАЙЧУК (м. Луцьк, Україна)

Сучасна лінгвістика та філософія розглядають дискурс і текст як взаємозалежні соціокультурні феномени. Дискурс тут виступає не лише як акт комунікації, а як епістема (за М. Фуко) — система знань, що структурує суспільну ідеологію та владні відносини [2]. Текст є матеріалізацією цього